Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2023, sen. zn. 29 NSČR 165/2022, ECLI:CZ:NS:2023:29.NSCR.165.2022.1

Číslo: 81/2024

Právní věta:

Usnesení, jímž insolvenční soud uděluje souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění (nebo jeho části) zajištěnému věřiteli, je usnesením vydávaným ve věci, v níž z právního předpisu (insolvenčního zákona) vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

Právo zajištěného věřitele dosud nezjištěné zajištěné pohledávky napadnout (přípustně) odvoláním usnesení, jímž insolvenční soud souhlasí s tím, aby insolvenční správce vydal výtěžek zpeněžení zajištění, který si tento věřitel nárokuje, jinému zajištěnému věřiteli (se zjištěnou zajištěnou pohledávkou), není vyloučeno nebo omezeno tím, že usnesení současně neobsahuje výrok deklarující práva zajištěného věřitele dosud nezjištěné zajištěné pohledávky ke zbylé části výtěžku zpeněžení pro případ, že dojde ke zjištění zajištěné pohledávky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.09.2023

Spisová značka: 29 NSČR 165/2022

Číslo rozhodnutí: 81

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Pohledávka přednostní, Překážka věci rozsouzené (res iudicata), Zajištění dluhu (o. z.), Zástavní právo

Předpisy: § 14 odst. 1 IZ
§ 153 odst. 2 o. s. ř.
§ 159a o. s. ř.
§ 167 odst. 1 IZ
§ 219 odst. 4 IZ
§ 290 IZ
§ 298 IZ
§ 306 odst. 4 IZ
§ 307 odst. 4 IZ
§ 7 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání zajištěného věřitele C. A., zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 2. 2022, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 8. 4. 2021 Krajský soud v Plzni (dále jen „insolvenční soud“):

> [1] Souhlasil s tím, aby D. J., insolvenční správce dlužníka S. G., a. s., vydal zajištěnému věřiteli číslo 110 C. A. (dále též jen „zajištěný věřitel C“) částku 15.638.254 Kč jako výtěžek zpeněžení předmětu zajištění (bod I. výroku).
>
> [2] Uložil insolvenčnímu správci:
>
> > a/ provést vydání výtěžku zpeněžení podle upraveného seznamu přihlášek do 15 dnů od právní moci usnesení,
> >
> > b/ zapsat do upraveného seznamu přihlášek k přihlášce zajištěného věřitele C, jaká částka mu byla vyplacena, eventuálně jaká její zbývající část se vypořádá při rozvrhu,
> >
> > c/ podat mu písemnou zprávu o provedeném vydání výtěžku zpeněžení do 30 dnů od právní moci usnesení (bod II. výroku).
>
> [3] Přiznal insolvenčnímu správci zálohu na odměnu ze zpeněžení předmětu zajištění ve výši 777.387 Kč, včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

3. Podáním datovaným 11. 2. 2021 (B-81) [dále jen „návrh ze dne 11. 2. 2021“] požádal insolvenční správce o udělení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 15.638.254,46 Kč zajištěnému věřiteli C uváděje, že zpeněžením závodu dlužníka bylo dosaženo částky 70 miliónů Kč. Nebyly vynaloženy žádné náklady na správu „podniku“ (správně závodu). Od částky 70 miliónů Kč odečetl insolvenční správce náklady na zpeněžení závodu (3.256.300 Kč), náklady na vypracování znaleckého posudku (800.000 Kč) a odměnu organizátora výběrového řízení (2.456.300 Kč). Čistý výtěžek zpeněžení závodu stanovil insolvenční správce částkou 66.743.700 Kč, s tím, že částka určená k vydání zajištěným věřitelům z této sumy činila 25.935.205,92 Kč. Ve vztahu k zajištěnému věřiteli C poukázal insolvenční správce na pravomocný rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 1. 2021.

4. Podáním datovaným 23. 2. 2021 (B-83), doplněným podáním datovaným 19. 3. 2021 (B-87) uplatnil zajištěný věřitel C námitky, požaduje, aby mu bylo vyplaceno z výtěžku zpeněžení celkem 50 miliónů Kč.

5. Námitky zajištěného věřitele C nepokládal insolvenční správce za důvodné.

6. Následně insolvenční soud – vycházeje z ustanovení § 298 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a z ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů – dospěl k těmto závěrům:

7. Z výtěžku zpeněžení závodu připadla na zajištěného věřitele C jako výtěžek zpeněžení zajištění celkem částka 16.415.641,46 Kč, čemuž po odpočtu částky připadající na odměnu insolvenčního správce (777.387 Kč, včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) odpovídá oněch

15.638.254,46 Kč, s jejichž vydáním zajištěnému věřiteli C proto souhlasil.

8. Včasné námitky zajištěného věřitele C nejsou opodstatněné, když návrh na vydání výtěžku zpeněžení zajištění odpovídá obsahu spisu a dosavadní postup insolvenčního správce je v souladu se zákonem.

9. K obsahu těchto námitek insolvenční soud uvádí, že tvrzení v nich obsažená zčásti směřují do předchozích, již uzavřených, fází insolvenčního řízení (a potud jde bez dalšího o námitky neopodstatněné). Obsahově pak (současně) jde o námitky nedůvodné. Konkrétně jde o ta tvrzení, jimiž zajištěný věřitel C vytýká insolvenčnímu správci, že popřel pořadí jeho pohledávky [incidenční spor tím vyvolaný skončil shora označeným rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 1. 2021 (určením, že šlo o zajištěnou pohledávku)]. Dále jde o námitky ke způsobu zpeněžení majetkové podstaty dlužníka. Tato fáze insolvenčního řízení je již uzavřena, když insolvenční správce zpeněžil závod dlužníka jedinou smlouvou (§ 290 insolvenčního zákona) se souhlasem věřitelského výboru (uděleným 27. 11. 2019) a insolvenčního soudu (uděleným usnesením ze dne 5. 12. 2019).

10. K námitce zajištěného věřitele C, že měl obdržet z výtěžku zpeněžení více než 15.638.254,46 Kč, poukazuje insolvenční soud na to, že:

> [1] Podíl na výtěžku zpeněžení obchodního závodu dlužníka připadající na jednotlivé zajištěné věřitele stanovil znalecký posudek ze dne 23. 9. 2020 (dále jen „znalecký posudek), vypracovaný znaleckým ústavem E. C. s. r. o. (dále jen „znalecký ústav E“), zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 30. 9. 2020 (B-68, B-69).
>
> [2] Podle návrhu ze dne 25. 9. 2020 (B-68, B-69) [dále jen „návrh ze dne 25. 9. 2020“] měli obdržet:
>
> 1) zajištěný věřitel P. D. (dále jen „P. D.“) částky 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč,
>
> 2) zajištěný věřitel C částky 484.478,05 Kč a 15.638.254,46 Kč.
>
> [3] Insolvenční správce současně navrhl, aby částka 15.638.254,46 Kč byla deponována na účtu majetkové podstaty dlužníka do pravomocného skončení incidenčního sporu o určení pořadí pohledávky, vedeného u insolvenčního soudu pod sp. zn. 66 ICm 3613/2019.
>
> [4] Proti návrhu ze dne 25. 9. 2020 nepodal zajištěný věřitel C námitky.
>
> [5] Usnesením ze dne 30. 11. 2020 souhlasil insolvenční soud s tím, aby insolvenční správce vydal:
>
> 1) zajištěnému věřiteli P. D. částky 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč,
>
> 2) zajištěnému věřiteli C částku 484.478,05 Kč.
>
> Současně (v odůvodnění) vysvětlil, že o vydání výtěžku zpeněžení ve výši 15.638.254,46 Kč zajištěnému věřiteli C prozatím (do pravomocného rozhodnutí incidenčního sporu) nemůže být rozhodnuto, takže předmětná částka bude do té doby deponována na účtu majetkové podstaty dlužníka.

11. Co do výše výtěžku zpeněžení (tedy) zajištěný věřitel C mohl vznést námitky (stejně jako dlužník a ostatní věřitelé) již proti návrhu ze dne 25. 9. 2020 a proti závěrům znaleckého posudku, z nějž tento návrh vychází. Takové námitky však nevznesl nikdo z nich.

12. Výše výtěžku zpeněžení zajištění [zůstatku na bankovním účtu dlužníka u zajištěného věřitele C (herní jistoty)] tak zůstala v insolvenčním řízení nespornou, stejně jako výše dalších plnění pro zajištěné věřitele dle návrhu ze dne 25. 9. 2020. Tím, že zajištěný věřitel C nepodal námitky proti návrhu ze dne 25. 9. 2020, dal ostatním účastníkům a insolvenčnímu soudu najevo (z procesního hlediska), že je srozuměn s tím, že jeho výtěžek ze zpeněžení bude v případě úspěchu v incidenčním sporu činit právě 15.638.254,46 Kč.

13. Současné dlužníkovy námitky proti výši výtěžku zpeněžení měly být tudíž vedeny proti návrhu ze dne 25. 9. 2020. V námitkách proti návrhu ze dne 11. 2. 2021 již zajištěný věřitel C nemůže úspěšně namítat nesouhlas s výší plnění. Proto insolvenční soud (pro nadbytečnost) neprovedl (zajištěným věřitelem C navržený) důkaz znaleckým posudkem znalce A-C. plus, spol. s r. o. (ten nebyl podkladem pro návrh na vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli C), ani výslechy zpracovatelů znaleckých posudků.

14. K odvolání zajištěného věřitele C Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 9. 2. 2022 potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodu I. výroku.

15. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 159a a § 167 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

16. Odvolání není opodstatněné, k čemuž lze v podrobnostech odkázat na závěry insolvenčního soudu. Ke stěžejní odvolací argumentaci proti závěru, že námitky proti výši výtěžku zpeněžení připadajícího na uspokojení jeho pohledávky (15.638.254,46 Kč) měly zaznít (již) při návrhu ze dne 25. 9. 2020, uvádí odvolací soud následující:

17. Judikatura představovaná např. „R 61/2014“ [správně jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2014, sen. zn. 29 NSČR 5/2014, uveřejněné pod číslem 61/2014 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 61/2014“), které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu] dovozuje, že (i) pro poměry insolvenčního řízení je plně uplatnitelný závěr, podle něhož se jednotlivé fáze řízení zpravidla uzavírají rozhodnutími, jež činí některé (byť chybné) kroky a postupy (v dalším průběhu řízení) nevratnými, přičemž i uvnitř jednotlivých fází řízení lze nalézt procesní situace a procesní úkony, jejichž zmeškání (nebo i jen prosté opakování) je uskutečnitelné a zhojitelné jen s obtížemi nebo vůbec.

18. Odvolací soud nesouhlasí s výhradou, že zajištěný věřitel C mohl poprvé upozornit na nedostatky předchozího průběhu insolvenčního řízení až v námitkách proti návrhu ze dne 11. 2. 2021. Neukončený spor o určení práva na uspokojení pohledávky ze zajištění nijak nebránil tomu, aby zajištěný věřitel C podal námitky proti návrhu ze dne 25. 9. 2020 (§ 298 odst. 3 insolvenčního zákona), nebo aby následně podal odvolání proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020. Srov. obdobně např. již důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen zn. 29 NSČR 7/2014, uveřejněného pod číslem 76/2017 Sb. rozh. obč.

19. Usnesení insolvenčního soudu o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli je rozhodnutím ve věci samé, když jeho prostřednictvím definitivně opouští majetkovou podstatu dlužníka část výtěžku zpeněžení majetkové podstaty (je takto „rozvržena“ zajištěnému věřiteli nebo více zajištěným věřitelům). Srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2015, sen. zn. 29 NSČR 31/2013, uveřejněného pod číslem 95/2015 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 95/2015“). Účinky právní moci takového usnesení (jež v daném případě nastaly dne 18. 12. 2020), se projevují (v intencích § 159a o. s. ř. a § 167 odst. 2 o. s. ř.) tím, že je již nelze napadnout odvoláním jako řádným opravným prostředkem (formální právní moc) a dále závazností jeho výroku a jeho nezměnitelností (materiální právní moc). Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009,

uveřejněné pod číslem 108/2011 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 108/2011“).

20. Obecně dále platí, že je-li rozhodnutím o věci samé (jeho výrokem) ve sporu o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, z právního vztahu nebo z porušení práva, zcela vypořádán právní vztah založený ve sporu o plnění na řešení předběžné otázky, řešení přijaté v takovém sporu vyčerpalo beze zbytku obsah předběžné otázky, ze které již (proto) nemohou vzejít další spory o splnění povinnosti mezi týmiž účastníky [a překážka věci rozsouzené (*res iudicata*) brání i následnému sporu o určení, zda tu právní vztah (právní poměr) nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem, jestliže výrokem soudního rozhodnutí má být znovu posouzena stejná předběžná otázka]. Srov. důvody usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 31 Cdo 2740/2012, uveřejněného pod číslem 82/2014 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 82/2014“). Pro zjištění, o čem soud rozhodl ve výroku rozhodnutí je pak významné též odůvodnění rozhodnutí.

21. Odvolací soud zohlednil (ze spisu ověřil) obsah návrhu insolvenčního správce ze dne 25. 9. 2020 a usnesení ze dne 30. 11. 2020, jímž insolvenční soud tento návrh akceptoval (výrokem souhlasil s vydáním částek 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč zajištěnému věřiteli P. D. a s vydáním částky 484.478,05 Kč zajištěnému věřiteli C a v odůvodnění vysvětlil, proč zatím nelze vydat zajištěnému věřiteli C částku 15.638.254,46 Kč).

22. Odtud lze uzavřít, že vskutku již v usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 byla zcela vyřešena (vypořádána) otázka, v jaké výši a poměru se z výtěžku zpeněžení závodu uspokojí (ne)zajištění věřitelé, tedy i otázka výše výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele C (15.638.254,46 Kč) [ze zajištění zástavním právem k pohledávce z běžného účtu dlužníka (herní jistotě)] pro případ, že zajištěný věřitel C uspěje v incidenčním sporu. Předmětem napadeného usnesení tak byla již (jen) otázka, zda byl splněn předpoklad pro výplatu uvedené částky zajištěnému věřiteli C (spočívající v jeho úspěchu v incidenčním sporu).

II.
Dovolání a vyjádření k němu

23. Proti usnesení odvolacího soudu podal zajištěný věřitel C dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí jednak na vyřešení právních otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, jednak na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

24. Jde o následující otázky:

> [1] Může zajištěný věřitel odvoláním podle § 298 odst. 7 insolvenčního zákona účinně zpochybnit výši části výtěžku zpeněžení zajištění jemu určené, jestliže insolvenční soud vyslovil souhlas s vydáním této části výtěžku zpeněžení (v pořadí druhým usnesením) poté, co předtím vyslovil souhlas s vydáním (jiné) části výtěžku (téhož) zpeněžení ostatním zajištěným věřitelům usnesením, v němž otázku pozdější výše výtěžku zpeněžení pro onoho zajištěného věřitele řešil pouze v odůvodnění?
>
> [2] Jestliže insolvenční soud vyslovil souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění dvěma po sobě jdoucími usneseními, z nichž prvním vyslovil souhlas s vydáním části výtěžku zpeněžení zajištění zajištěným věřitelům s výjimkou jednoho z nich a druhým vyslovil souhlas s vydáním (zbylé) části výtěžku zpeněžení zajištění [představovaného „bankovním účtem“ („podúčtem“) dlužníka] zbylému zajištěnému věřiteli, je prvním usnesením (v němž se výtěžku zpeněžení zajištění zbylého zajištěného věřitele netýká žádný z výroků) zcela vypořádána (vyřešena)

otázka výše části výtěžku zpeněžení zajištění určené pro zbylého zajištěného věřitele?

[3] Je v souladu s ustanovením § 5 písm. a/ a § 298 odst. 1 insolvenčního zákona, má-li být věřiteli, jehož zjištěná pohledávka přesahující hodnotu zajištění je zajištěna zástavním právem k pohledávce z bankovního účtu (podúčtu) dlužníka při zpeněžení majetkové podstaty prodejem „podniku“ jedinou smlouvou za částku přesahující výši zůstatku na daném bankovním účtu (podúčtu) dlužníka, vydána [jako poměrná část dosaženého výtěžku zpeněžení vypočtená v prvním kroku na základě poměru hodnoty majetku nezajištěného a majetku představujícího zajištění a ve druhém kroku z částky připadající na zpeněžení zajištění na základě poměru hodnot jednotlivých zajištění (po odečtení nákladů spojených se zpeněžením a po odečtení odměny insolvenčního správce)] pouze částka odpovídající cca 33 % zůstatku onoho účtu (podúčtu)?

Otázky č. 1 a 3 má dovolatel za dovolacím soudem neřešené a otázku č. 2 má za vyřešenou v rozporu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu.

25. Dovolatel namítá (poměřováno obsahem dovolání), že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

26. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatel k položeným otázkám následovně:

K otázce č. 1 (K možnosti obrany zajištěného věřitele proti vydání výtěžku zpeněžení zajištění jinému zajištěnému věřiteli)

27. Dovolatel nebyl oprávněn podat přípustné odvolání proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020. Opačný (nesprávný) závěr přijal odvolací soud prakticky bez jakéhokoliv odůvodnění, ignoruje, že oním usnesením nebylo rozhodováno o (vydání) výtěžku zpeněžení dovolatelova zajištění. V odůvodnění onoho unesení se výslovně uvádí, že o tomto výtěžku nemůže být prozatím rozhodnuto. Výše výtěžku zpeněžení zajištění určená dovolateli byla sice tamtéž indikována (částkou cca 15,6 miliónu Kč) a dovolatel s ní nesouhlasil, odvolání jen proti důvodům rozhodnutí však není přípustné (srov. § 7 insolvenčního zákona ve spojení s § 202 odst. 3 o. s. ř.), takže jeho odvolání proti onomu usnesení by odvolací soud odmítl.

28. Uvedená situace nastala v důsledku nesprávného postupu insolvenčního soudu, který měl na základě návrhu (insolvenčního správce) ze dne 25. 9. 2020 rozhodnout též o výtěžku zpeněžení zajištění určeném dovolateli. Insolvenční soud měl schválit výši výtěžku (cca 15,6 miliónu Kč) a uložit insolvenčnímu správci (jenž to navrhoval), aby tuto částku deponoval na účtu do pravomocného skončení incidenčního sporu; to se ale nestalo, ač insolvenční soudy právě tímto způsobem rozhodují. Srov. usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2015 (z označeného rozhodnutí cituje dovolatel první odstavec odůvodnění).

29. Dovolatel nemohl napadnout usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 odvoláním; se zřetelem k textu odůvodnění onoho usnesení naopak nabyl legitimního a správného dojmu, že o jeho výtěžku zpeněžení ze zajištění teprve bude rozhodnuto (což se v návaznosti na návrh ze dne 11. 2. 2021 stalo usnesením insolvenčního soudu ze dne 8. 4. 2021). Soudy však dovolateli neumožnily brojit proti výši výtěžku zpeněžení zajištění (určené usnesením insolvenčního soudu ze dne 8. 4. 2021) s odůvodněním, že tak měl učinit dříve (námitkami proti návrhu ze dne 25. 9. 2020, respektive odvoláním proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020).

30. Závěrem, že dovolatel mohl podat odvolání již proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11.

2020, takže nemůže napadat výši výtěžku zpeněžení zajištění určenou usnesením insolvenčního soudu ze dne 8. 4. 2021, degradoval odvolací soud dovolatelovo právo podat odvolání proti usnesení o vydání výtěžku zpeněžení dle § 298 odst. 7 insolvenčního zákona na úroveň iluzorního nástroje ochrany práv [srov. k tomu nález Ústavního soudu ze dne 21. 3. 2011, sp. zn. I. ÚS 1768/09 (jde o nález uveřejněný pod číslem 49/2011 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, který je (stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže) dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu], jelikož dovolatel nemohl podat odvolání proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 a jeho výhrady vůči usnesení insolvenčního soudu ze dne 8. 4. 2021 jsou považovány za opožděné.

31. Není správný ani názor insolvenčního soudu, který odmítl projednat dovolatelovy námitky proti návrhu ze dne 11. 2. 2021, s tím, že měly být podány již proti návrhu ze dne 25. 9. 2020. Dovolatel (jako zajištěný věřitel) má totiž (podle § 298 odst. 7 insolvenčního zákona) právo podat odvolání proti usnesení insolvenčního soudu o vyslovení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení i když nepodal námitky proti návrhu insolvenčního správce na vydání takového výtěžku zpeněžení; to, zda mohl nebo měl podat námitky proti návrhu ze dne 25. 9. 2020, tudíž není podstatné.

32. Případné námitky proti návrhu ze dne 25. 9. 2020 dovolatel kvalifikovaně nemohl podat, neboť nebyla vyřešena otázka pořadí jeho pohledávky (existence zástavního práva). Přitom zájmy zajištěných a nezajištěných věřitelů jsou při rozhodování o vydání výtěžku zpeněžení protichůdné. Kdyby dovolatel byl věřitelem zajištěným (jak se následně ukázalo), nebyl by vůbec povinen podávat námitky (§ 298 odst. 7 insolvenčního zákona); oproti tomu jako nezajištěný věřitel by byl motivován snahou o co nejnižší uspokojení zajištěných věřitelů (a z toho plynoucí větší hyperochu k rozdělení mezi nezajištěné věřitele).

K otázce č. 2 (K překážce věci pravomocně rozhodnuté)

33. Odvolací soud (aniž to uvedl výslovně) aplikoval pro účely závěru, že jde o věc pravomocně rozhodnutou, východiska usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2020, sen. zn. 29 NSČR 43/2018 [jde o usnesení uveřejněné pod číslem 101/2020 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 101/2020“)], jimiž se ale neřídil (jeho závěr je s nimi v rozporu).

34. Z R 101/2020 (srov. odstavec 29. odůvodnění) i z R 82/2014 (na něž odkazuje R 101/2020) plyne, že předběžná otázka ve sporu o plnění je zcela vypořádána (vyřešena) [a překážka věci pravomocně rozhodnuté ohledně této předběžné otázky vzniká], je-li výrok rozhodnutí o plnění založen na řešení této předběžné otázky a toto řešení obsah předběžné otázky zcela vyčerpalo. Taková situace však v projednávané věci nenastala.

35. Odvolací soud nesprávně vychází pouze z toho, že insolvenční soud se o výtěžku zpeněžení zajištění určeném dovolateli zmínil v odůvodnění usnesení ze dne 30. 11. 2020. To ale automaticky neznamená, že o tomto výtěžku bylo rozhodnuto. Odvolací soud se v rozporu s označenými rozhodnutími Nejvyššího soudu nezabýval tím, zda výtěžek zpeněžení zajištění zmíněný v odůvodnění usnesení ze dne 30. 11. 2020 „je předběžnou otázkou“ k výrokům onoho usnesení. Kdyby tak učinil, musel by uzavřít, že tomu tak není. To lze jednoduše ověřit tím, že usnesení ze dne 30. 11. 2020 by bylo přezkoumatelné, i kdyby výše výtěžku zpeněžení zajištění určená dovolateli nebyla v odůvodnění zmíněna.

36. Domněnka odvolacího soudu, že vše, co je zmíněno v odůvodnění rozhodnutí soudu, je „věc rozhodnutá“, odporuje koncepci rozlišování výroku a odůvodnění soudních rozhodnutí. Z R 82/2014 plyne, že jde o poměrně složitou otázku vyžadující podstatně jemnější rozlišování, než jaké zvolil odvolací soud (srov. i příklady vyčerpání předběžné otázky výrokem soudního rozhodnutí uvedené v R 82/2014).

37. Výše uvedené podporuje i to, že usnesení ze dne 30. 11. 2020 se odchyluje od návrhu (insolvenčního správce) ze dne 25. 9. 2020 (nebylo jím rozhodnuto o výtěžku zpeněžení všech součástí „podniku“, které představují zajištění).

38. Závěr odvolacího soudu, že usnesením ze dne 30. 11. 2020 byla zcela vyřešena (vypořádána) otázka, v jaké výši a poměru se z výtěžku zpeněžení závodu uspokojí (ne)zajištění věřitelé, tedy i otázka výše výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele C (15.638.254,46 Kč) ze zajištění zástavním právem k pohledávce z běžného účtu dlužníka (herní jistotě), je proto nesprávný a odporuje judikatuře Nejvyššího soudu (R 82/2014, R 101/2020).

K otázce č. 3 (K rozporu se základní zásadou insolvenčního řízení)

39. Dovolatel napadá rovněž správnost posouzení rozdělení výtěžku zpeněžení obsaženého ve znaleckém posudku znaleckého ústavu E, ze kterého vyšel insolvenční soud při rozhodování o návrhu ze dne 11. 2. 2021 (a odvolací soud na tyto závěry insolvenčního soudu odkázal).

40. Návrh ze dne 11. 2. 2021 je ve zjevném rozporu s ustanovením § 5 písm. a/ insolvenčního zákona a dovolatele (jako zajištěného věřitele) bezdůvodně poškozuje; soudy však tyto dovolatelovy námitky nevyslyšely.

41. Je nesporné, že dovolatel přihláškou řádně uplatnil pohledávku převyšující částku 376 milionů Kč, zajištěnou zástavním právem k pohledávce z bankovního účtu (podúčtu) dlužníka se zůstatkem 50 miliónů Kč, a že „podnik“ dlužníka včetně zajištění byl zpeněžen v insolvenčním řízení za částku 70 miliónů Kč.

42. Z uvedeného plyne, že dovolatel měl v principu obdržet ze zpeněžení svého zajištění částku 50 miliónů Kč a mezi další věřitele by mělo být distribuováno zbylých 20 miliónů Kč (před odečtením nákladů na správu a zpeněžení a odměny insolvenčního správce); to se však nestalo. Znalecký posudek totiž neodráží principy, na kterých je postaveno insolvenční řízení, a insolvenční správce a soudy pochybili, jestliže nehodnotili jeho souladnost se zásadami insolvenčního řízení.

43. Je nemyslitelné (a v rozporu s ustanoveními § 5 písm. a/ a § 298 odst. 1 insolvenčního zákona), aby zajištěný věřitel se zástavním právem k pohledávce z bankovního účtu se zůstatkem 50 miliónů Kč obdržel nepatrnou část (cca 15,6 miliónu Kč po odečtení odměny insolvenčního správce) jen proto, že insolvenční správce se rozhodl zpeněžit tento bankovní účet jako součást „podniku“ dlužníka. Nelze vážně tvrdit, že peníze na účtu v částce 50 miliónů Kč byly zpeněženy za cca 16,4 miliónu Kč (cca 15,6 miliónu Kč k vydání dovolateli a odměna insolvenčního správce ve výši cca 0,8 miliónu Kč).

44. Dovolatel si je vědom „rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 28/2011“ (správně jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. 29 NSČR 28/2011, uveřejněné v časopise Soudní judikatura, číslo 6, ročníku 2016, pod číslem 74), míní však, že jeho závěry nejsou uplatnitelné (pro skutkové odlišnosti) na projednávanou věc. Je tomu tak zejména proto, že v této věci lze bez pochybností určit, jaká část kupní ceny za „podnik“ dlužníka připadla na zajištění dovolatele (50 miliónů Kč). Jestliže zahrnutí dovolatelova zajištění do zpeněžovaného „podniku“ bylo nezbytné pro jeho prodej, pak se ostatní věřitelé měli uspokojovat pouze z přidané hodnoty, které bylo takto dosaženo (20 miliónů Kč).

45. V neposlední řadě je třeba připomenout, že insolvenční správce popřel pořadí dovolatelovy pohledávky, což dovolatele zbavilo možnosti dát insolvenčnímu správci pokyn, aby jeho zajištění vyloučil k samostatnému zpeněžení. V této souvislosti dovolatel (i při vědomí, že jde o závěry dopadající na skutkově odlišnou věc) odkazuje na teoretická východiska usnesení Nejvyššího soudu

sen. zn. 29 NSČR 28/2011 představovaná závěrem:

> „V obou těchto úpadkových režimech se prostřednictvím označených ustanovení prosazoval (obchodní praxí ověřený) předpoklad, že při zachování provozu dlužníkova podniku (nebo jeho části) vede zpeněžení dlužníkova podniku (části dlužníkova podniku) jedinou smlouvou zpravidla k dosažení vyššího (pro dlužníkovy věřitele příznivějšího) výtěžku zpeněžení, než je výtěžek, kterého by bylo možno dosáhnout [při ukončení provozu dlužníkova podniku (části dlužníkova podniku)] zpeněžením dlužníkova majetku po částech (‚kus po kuse').“

46. Závěry obou soudů tomuto účelu neodpovídají. Má-li se prodejem celého „podniku" dlužníka docílit vyššího výnosu pro věřitele, nelze přijmout závěr, že uvedené neplatí pro zajištěné věřitele se zástavním právem k pohledávce z bankovního účtu. Kdyby stávající závěry insolvenčního soudu a odvolacího soudu byly správné, v zásadě by platilo, že tento typ zajištěných věřitelů bude při zpeněžení dlužníkova „podniku" jedinou smlouvou (zpravidla) v podstatně horší pozici, než kdyby se majetková podstata zpeněžovala „kus po kuse".

Ke zmatečnosti napadeného rozhodnutí

47. Pro úplnost dovolatel dodává, že odvolací soud vydal napadené rozhodnutí, aniž nařizoval jednání (odkazuje na ustanovení § 94 odst. 2 písm. c/ insolvenčního zákona). Takový postup je vadný, protože:

> [1] rozhodnutí o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli je rozhodnutím ve věci samé, a zároveň
>
> [2] insolvenční zákon předpokládá projednání námitek při ústním jednání (§ 298 odst. 3 insolvenčního zákona), což by mělo platit rovněž pro odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu o návrhu insolvenčního správce.

48. Odvolací soud tedy tím, že vydal napadené rozhodnutí, aniž nařídil (odvolací) jednání, odňal dovolateli možnost jednat před soudem.

49. Insolvenční správce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout, maje napadené rozhodnutí za správné a usuzuje, že žádná z předložených otázek nemá právní význam v dané věci.

50. Míní, že dovolatel se prostřednictvím dovolání pokouší zakrýt pochybení spočívající v tom, že aktivně nebrojil proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020, které řešilo zásadní otázku spočívající v rozdělení výtěžku zpeněžení mezi zajištěné věřitele.

51. Podle insolvenčního správce je právně bezvýznamné, že součástí usnesení ze dne 30. 11. 2020 není výrok o deponování části výtěžku zpeněžení připadající na dovolatele [ač insolvenční správce má (podle toho, co sám navrhoval) postup, který by zahrnoval vydání takového výroku, za přiléhavější].

52. Z pohledu dovolatele řešilo usnesení ze dne 30. 11. 2020 jinou rozhodnou otázku, totiž otázku poměru, v jakém se ten který ze zajištěných věřitelů bude podílet na výtěžku zpeněžení zajištění. Zůstal-li dovolatel pasivní a neprotestoval-li proti návrhu ze dne 25. 9. 2020, pak došlo (předmětným usnesením) k vyřešení oné otázky (dovolatel měl brojit již proti usnesení ze dne 30. 11. 2020). Jelikož se tak nestalo, musel insolvenční správce vyplatit ostatní zajištěné věřitele v souladu s uvedeným usnesením a na dovolatele tak již nemohla připadnout jím požadovaná částka (50 miliónů Kč).

53. Insolvenční správce je (též) přesvědčen, že soudy postupovaly správně při určení podílů výtěžku

zpeněžení podle znaleckého posudku. Praxe (totiž) nerozlišuje předmět zajištění, takže došlo k určení podílů výtěžku zpeněžení podle podílu hodnoty zajištění. I ohledně této námitky ale platí, že dovolatel fakticky souhlasil s tím, že mu bude vydáno právě 15.638.254,46 Kč a zbývající část se rozdělí mezi ostatní věřitele; rozsah prostředků určených pro zajištěné věřitele tím byl vyčerpán a insolvenční správce by stěží mohl vydat více, než kolik zůstalo po výplatě zbývajících zajištěných věřitelů.

III.
Přípustnost dovolání

54. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

55. Dovolání je (objektivně) přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřených právních otázek č. 1 a 2 jde v daných souvislostech o věc dovolacím soudem neřešenou. Odpověď na otázku č. 3 do značné míry závisí na tom, jak budou vypořádány otázky č. 1 a 2, proto si Nejvyšší soud vyhrazuje posouzení její přípustnosti (až) v návaznosti na zodpovězení otázek č. 1 a 2.

56. Zkoumání, zda je dovolání objektivně přípustné (v daném případě podle § 237 o. s. ř.), předchází (ve smyslu § 243c odst. 3, § 240 odst. 1 a § 218 písm. b/ o. s. ř.) posuzování tzv. subjektivní přípustnosti dovolání. Je tomu tak proto, že k podání dovolání je oprávněn pouze ten účastník, v jehož poměrech rozhodnutím odvolacího soudu nastala újma (jakkoli nepatrná) odstranitelná tím, že dovolací soud toto rozhodnutí zruší; srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Cdo 2290/2000, uveřejněné pod číslem 38/2004 Sb. rozh. obč. Také závěry, jež jej vedly k úsudku, že není důvod odmítnout dovolání jako subjektivně nepřípustné, rozvede Nejvyšší soud (až) v návaznosti na zodpovězení otázek č. 1 a 2.

IV.
Důvodnost dovolání

57. Nejvyšší soud se – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

58. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

59. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

60. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a občanského soudního řádu:

§ 5 (insolvenčního zákona)
Zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

a/ insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;

(…)

§ 7 (insolvenčního zákona)
Použití občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních

Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

§ 14 (insolvenčního zákona)

Účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku.

(…)

§ 167 (insolvenčního zákona)

(1) Zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, nestanoví-li zákon jinak. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, nedohodnou-li se zajištění věřitelé písemně jinak. To platí obdobně pro věřitele podmíněných pohledávek nebo pohledávek budoucích, k jejichž zajištění byla zastavena věc, právo, pohledávka nebo jiná majetková hodnota nebo zřízeno jiné zajištění uvedené v § 2 písm. g/.

(…)

§ 219 (insolvenčního zákona)
Ocenění položek soupisu

(…)

(4) Je-li uplatněno právo na uspokojení přihlášené pohledávky ze zajištění nebo má-li být majetková podstata zpeněžena podle § 290 nebo 292, insolvenční správce zadá znalci ocenění hodnoty zajištění a v případě podle § 290 nebo 292 ocenění hodnoty zpeněžovaného majetku vždy; odstavec 3 se použije přiměřeně.

(…)

§ 290 (insolvenčního zákona)

(1) Dlužníkův podnik může insolvenční správce zpeněžit jedinou smlouvou.

(2) Výtěžek zpeněžení dlužníkova podniku jedinou smlouvou je součástí celkového výtěžku zpeněžení majetkové podstaty a nemůže sloužit pouze ke krytí závazků souvisejících s prodávaným podnikem.

§ 298 (insolvenčního zákona)

(1) Zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna.

(2) Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením podle odstavce 4, nestanoví-li insolvenční soud jinak, a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce a částky připadající na uspokojení osoby podle odstavce 8 vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli.

(3) Proti návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zpeněžení podle odstavce 2 mohou ostatní věřitelé a dlužník podat námitky do 7 dnů ode dne zveřejnění návrhu v insolvenčním rejstříku; k později podaným námitkám se nepřihlíží. K projednání včas podaných námitek nařídí insolvenční soud do 30 dnů jednání, při kterém rozhodne o tom, zda návrhu insolvenčního správce vyhoví.

(4) Náklady spojené se zpeněžením lze odečíst nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení; náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení. Se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady i ve větším rozsahu.

(…)

(6) Pro zpeněžení podle § 293 se odstavec 2 použije jen tehdy, jestliže zajištěný věřitel dosud nesplnil povinnost podle § 230 odst. 3.

(7) Proti rozhodnutí o návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zpeněžení podle odstavce 2 mohou podat odvolání jen dlužník, insolvenční správce, zajištěný věřitel, jemuž má být výtěžek vydán, a věřitel, který proti němu podal námitky.

(…)

§ 306 (insolvenčního zákona)

(…)

(4) Vydání rozvrhového usnesení nebrání, jestliže ohledně některé z pohledávek z upraveného seznamu přihlášených pohledávek nejsou dosud splněny podmínky pro její výplatu nebo jde-li dosud o pohledávku spornou; jde zejména o pohledávky,

(…)

b/ ohledně kterých dosud nebyl skončen incidenční spor.

(…)

§ 307 (insolvenčního zákona)

(…)

(4) Částky, které by mohly připadnout na pohledávky uvedené v § 306 odst. 4, složí insolvenční správce do úschovy u insolvenčního soudu. Jakmile odpadnou překážky jejich výplatě, vydá o nich insolvenční soud další rozvrhové usnesení; ustanovení o rozvrhovém usnesení platí obdobně i pro další rozvrhové usnesení. Pokud se ukáže, že ohledně některé z těchto částek nejsou splněny předpoklady pro její zařazení do rozvrhu, vyloučí ji insolvenční soud z rozvrhu; proti tomuto rozhodnutí není odvolání přípustné. Obdobně se postupuje ohledně částek vyčleněných na výlohy spojené s ukončením řízení, pokud nebyly použity.

§ 153 (o. s. ř.)

(…)

(2) Soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

§ 159a (o. s. ř.)

(1) Nestanoví-li zákon jinak, je výrok pravomocného rozsudku závazný jen pro účastníky řízení.

(2) Výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto ve věcech uvedených v § 83 odst. 2, je závazný nejen pro účastníky řízení, ale i pro další osoby oprávněné proti žalovanému pro tytéž nároky z téhož jednání nebo stavu. Zvláštní právní předpisy stanoví, v kterých dalších případech a v jakém rozsahu je výrok pravomocného rozsudku závazný pro jiné osoby než účastníky řízení.

(3) V rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány.

(4) Jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu.

§ 167 (o. s. ř.)

(…)

(2) Není-li dále stanoveno jinak, užije se na usnesení přiměřeně ustanovení o rozsudku.

§ 206 (o. s. ř.)

(1) Podá-li ten, kdo je k tomu oprávněn, včas přípustné odvolání, nenabývá rozhodnutí právní moci, dokud o odvolání pravomocně nerozhodne odvolací soud.

(2) Bylo-li však rozhodnuto o několika právech se samostatným skutkovým základem nebo týká-li se rozhodnutí několika účastníků, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1) a odvolání se výslovně vztahuje jen na některá práva nebo na některé účastníky, není právní moc výroku, který není napaden, odvoláním dotčena. To neplatí v případech, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl výslovně dotčen, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání poměru mezi účastníky.

(…)

61. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona a občanského soudního řádu jak v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka (14. 8. 2019), tak v době prohlášení konkursu na majetek dlužníka (29. 11. 2019) a později nedoznala změn.

62. Úvodem Nejvyšší soud poznamenává, že zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), nahradil s účinností od 1. 1. 2014 pojem „podnik“ pojmem „závod“, respektive „obchodní závod“ (srov. § 502 a násl. o. z.). Ve stejném duchu (tedy jako „závod“, respektive „obchodní závod“) je proto třeba pro dobu od 1. 1. 2014 interpretovat pojem „podnik“ v § 290 insolvenčního zákona. Srov. i ustanovení § 3028 odst. 3 o. z. a argumentaci obsaženou k terminologii např. v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2020, sen. zn. 29 ICdo 113/2018, uveřejněném pod číslem 27/2021 Sb. rozh. obč.

63. Ve shora ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

K otázce č. 1 (K možnosti obrany zajištěného věřitele proti vydání výtěžku zpeněžení zajištění jinému zajištěnému věřiteli) a k otázce č. 2 (K překážce věci pravomocně rozhodnuté)

64. Odpověď na otázky č. 1 a 2 vyžaduje vymezení povahy usnesení o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli, jež je určující i pro následný rozsah přezkumné činnosti soudů při podávání opravných prostředků (odvolání, dovolání, žaloby pro zmatečnost) proti takovému rozhodnutí.

65. Nejvyšší soud především připomíná (ve shodě se závěrem odvolacího soudu reprodukovaným shora v odstavci 19.), že usnesení, jímž insolvenční soud uděluje insolvenčnímu správci souhlas s vydáním určeného výtěžku zpeněžení předmětu zajištění zajištěnému věřiteli, je rozhodnutím ve věci samé, když jeho prostřednictvím definitivně opouští majetkovou podstatu dlužníka část výtěžku zpeněžení majetkové podstaty (je takto „rozvržena“ zajištěnému věřiteli); srov. např. důvody R 95/2015 nebo odstavec 24. odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sen. zn. 29 NSČR 134/2022.

66. Účinky právní moci takového usnesení se projevují (v intencích § 159a o. s. ř. a § 167 odst. 2 o. s. ř., ve spojení s § 7 insolvenčního zákona) tím, že je již nelze napadnout odvoláním jako řádným opravným prostředkem (formální právní moc) a dále závazností jeho výroku a jeho nezměnitelností (materiální právní moc); srov. shodně např. R 108/2011, R 101/2020 (odstavec [28] odůvodnění), nebo (opět) usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 134/2022 (odstavec 24. odůvodnění).

67. Bez zřetele k tomu, zda v praxi má takové usnesení podobu usnesení, jímž se vydává výtěžek zpeněžení zajištění jedinému zajištěnému věřiteli (věřiteli, jemuž v insolvenčním řízení vedeném na majetek konkrétního dlužníka nekonkuruje žádný další zajištěný věřitel), je usnesení, jímž insolvenční soud uděluje souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění (nebo jeho části) zajištěnému věřiteli, usnesením vydávaným ve věci, v níž z právního předpisu (insolvenčního zákona) vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Srov. (prostřednictvím přiměřené aplikace plynoucí z ustanovení § 7 insolvenčního zákona) ustanovení § 153 odst. 2 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 167 odst. 2 o. s. ř. Při řešení dlužníkova úpadku konkursem (o něž jde v této věci) se způsob vypořádání výtěžku zpeněžení zajištění mezi účastníky insolvenčního řízení (§ 14 odst. 1 insolvenčního zákona) podává především z ustanovení § 167 odst. 1 insolvenčního zákona a z ustanovení § 298 insolvenčního zákona [v judikatuře k § 167 odst. 1 insolvenčního zákona srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen. zn. 29 NSČR 7/2014, uveřejněné pod číslem 76/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 76/2017“)].

68. Zvláštnosti úpravy plynoucí z § 298 insolvenčního zákona se projevují v tom, že po provedeném zpeněžení zajištění svěřuje „návrhovou iniciativu“ insolvenčnímu správci (coby zvláštnímu procesnímu subjektu ve smyslu § 9 písm. d/ insolvenčního zákona, jenž sám není „účastníkem“ insolvenčního řízení) a účastníkům insolvenčního řízení (dlužníku a ostatním věřitelům) umožňuje brojit proti návrhu na vydání výtěžku zpeněžení zajištění (dále též jen „rozdělovací návrh“) podáním včasných námitek (srov. § 298 odst. 3 insolvenčního zákona). „Ostatními věřiteli“ ve smyslu ustanovení § 298 odst. 3 insolvenčního zákona se přitom rozumí ti věřitelé, kterým se podle rozdělovacího návrhu nemá dostat výtěžek zpeněžení zajištění nebo jeho část. V tomto smyslu lze považovat za „ostatního věřitele“ i jen jediného dlužníkova zajištěného věřitele, na něhož rozdělovací návrh sice pamatuje, ale který má za to, že se mu z výtěžku zpeněžení zajištění má dostat i další část výtěžku zpeněžení zajištění, kterou mu onen návrh nepřiznává (typově proto, že podle insolvenčního správce mu ona část výtěžku zpeněžení zajištění nenáleží).

69. Proto také není neobvyklé, že soudy poté, co takový zajištěný věřitel neuspěl se včasnými

námitkami proti rozdělovacímu návrhu, meritorně projednávaly jím podané opravné prostředky (odvolání, dovolání), ač podle výrokové části usnesení insolvenčního soudu o souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění byl zajištěný věřitel jediným příjemcem (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění. Srov. k tomu např. již důvody R 95/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2017, sen. zn. 29 NSČR 94/2014, uveřejněného pod číslem 12/2019 Sb. rozh. obč., nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2018, sen. zn. 29 NSČR 175/2016, uveřejněného pod číslem 118/2019 Sb. rozh. obč. (v těchto věcech šlo skutkově vždy o to, že zajištěný věřitel, jehož jediného se týkal usnesením insolvenčního soudu udělený souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění, požadoval částku vyšší).

70. Ve všech těchto případech vedlo odvolání zajištěného věřitele, formálně směřující proti výroku, kterou se příslušná částka přiznávala (odsouhlasovala k vydání) pouze jemu, k věcnému přezkoumání podaného odvolání odvolacím soudem a následně (poté, co odvolací soud v oněch věcech vydal potvrzující usnesení) i k věcnému přezkoumání zajištěným věřitelem podaného dovolání Nejvyšším soudem [nebyl důvod odmítnout odvolání nebo dovolání jako subjektivně nepřípustné právě proto, že z právního předpisu (insolvenčního zákona) vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky (insolvenčního řízení)]. Proto nebyl důvod odmítnout (jako subjektivně nepřípustné) ani dovolání v této věci.

71. Ustanovení § 219 odst. 4 insolvenčního zákona předepisuje (co do ocenění položek soupisu majetkové podstaty) ocenění hodnoty zajištění znaleckým posudkem, je-li uplatněno právo na uspokojení přihlášené pohledávky ze zajištění. Znalecký posudek je podle téhož ustanovení povinný pro ocenění hodnoty zpeněžovaného majetku také tehdy, má-li být dlužníkův obchodní závod zpeněžen jedinou smlouvou (§ 290 insolvenčního zákona). Již z usnesení sen. zn. 29 NSČR 28/2011 se přitom podává, že při zpeněžení dlužníkova obchodního závodu jedinou smlouvou určuje znalecký posudek vymezující hodnotu zajištění i hodnotu majetku zpeněžovaného v rámci dlužníkova obchodního závodu poměr, v jakém se z kupní ceny dosažené prodejem obchodního závodu má následně vydělit hodnota výtěžku zpeněžení zajištění určená k výplatě zajištěným věřitelům.

72. Je-li zajištěný věřitel podle rozdělovacího návrhu i podle výrokové části usnesení insolvenčního soudu o souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění jediným příjemcem určeného (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění (jediným zajištěným věřitelem), může jeho nesouhlas s takovým usnesením pramenit též z toho, že při zpeněžení dlužníkova obchodního závodu jedinou smlouvou nesouhlasí s poměrem, v jakém se z kupní ceny dosažené prodejem obchodního závodu vydělila hodnota jemu určeného výtěžku zpeněžení zajištění.

73. „Ostatním věřitelem“ ve smyslu ustanovení § 298 odst. 3 insolvenčního zákona pak může být i zajištěný věřitel, jemuž se podle rozdělovacího návrhu nemá dostat ničeho např. proto, že má jít (oproti mínění opomenutého zajištěného věřitele) o výtěžek zpeněžení takového zajištění (nebo takové části zajištění), které není zajištěním určeným opomenutému zajištěnému věřiteli, nebo u kterého má mít zajištěný věřitel, jemuž se vydává výtěžek zpeněžení, podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona lepší pořadí, než které má (pro stejné zajištění) opomenutý zajištěný věřitel (srov. opět R 76/2017).

74. Zajištěný věřitel, který má být podle rozdělovacího návrhu jediným příjemcem (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění (s jehož výší ale nesouhlasí), je (coby zajištěný věřitel, jemuž má být výtěžek vydán) osobou oprávněnou podat odvolání proti usnesení, jímž insolvenční soud souhlasil s tím, aby mu insolvenční správce vydal rozdělovacím návrhem určený výtěžek zpeněžení, bez potřeby podat předtím námitky proti rozdělovacímu návrhu. Nepodá-li ovšem předtím (ve lhůtě určené v § 298 odst. 3 insolvenčního zákona) námitky proti rozdělovacímu návrhu, nebude moci účinně odůvodnit případné odvolání proti onomu usnesení námitkami „skutkově novými“ (těmi, které nastaly nebo vznikly před uplynutím lhůty k podání námitek). Současně platí, že insolvenční soud při posuzování

návrhu insolvenčního správce na udělení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli a při rozhodování o tomto návrhu není vázán pouze obsahem včasných námitek věřitelů a dlužníka, ale přihlíží ke všem skutečnostem vyšlým (podle obsahu spisu) najevo v dosavadním průběhu insolvenčního řízení (do uplynutí lhůty k podání námitek). Jinými slovy, i tehdy, nejsou-li žádnou z oprávněných osob podány námitky proti návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli, insolvenční soud takovému návrhu nevyhoví, jde-li s ohledem na dosavadní obsah insolvenčního spisu o návrh nesprávný. Ve stejných mezích jako jsou ty, kterými se řídí (má řídit) insolvenční soud, může podaným odvoláním brojit proti rozhodnutí o návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli též zajištěný věřitel, jemuž má být výtěžek vydán a který neuplatnil námitky proti takovému návrhu vůbec, nebo je neuplatnil včas. Srov. (v poměrech dlužníka, jehož postavení upravuje ustanovení § 298 odst. 3 a 7 insolvenčního zákona obdobně) např. odstavec 24. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2022, sen. zn. 29 ICdo 108/2021, uveřejněného pod číslem 10/2023 Sb. rozh. obč.

75. Usnesení, jímž insolvenční soud souhlasí s tím, aby insolvenční správce vydal výtěžek zpeněžení zajištění pouze jednomu ze zajištěných věřitelů, jejichž pohledávka byla zajištěna stejným zajištěním (tomu, který má lepší pořadí a jehož zajištěná pohledávka spotřebuje celý výtěžek zpeněžení zajištění), přitom může mít podobu usnesení, jehož výroková část se bude týkat pouze onoho zajištěného věřitele s lepším pořadím. Opomenutý zajištěný věřitel, jenž má za to, že insolvenční soud nesprávně určil dobu vzniku zajištění váznoucí na témže předmětu zajištění (že lepší pořadí má on) [srov. opět R 76/2017], nebo že mu i při správně určené době vzniku zajištění náleží (např. vzhledem k výši zajištěných pohledávek konkurujících si zajištěných věřitelů) část výtěžku zpeněžení určená výrokem usnesení jinému zajištěnému věřiteli, je osobou oprávněnou podat proti usnesení insolvenčního soudu odvolání bez zřetele k tomu, že není uveden ve výroku usnesení. Jestliže tak neučiní (a usnesení o vydání výtěžku zpeněžení téhož zajištění nabude právní moci), nemůže již v dalším průběhu insolvenčního řízení (např. formou námitek proti konečné zprávě) účinně vznášet argumenty proti správnosti usnesení, jímž insolvenční soud souhlasil s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění jinému zajištěnému věřiteli.

76. V těch případech, kdy se podle rozdělovacího návrhu má podílet na (čistém) výtěžku zpeněžení téhož zajištění několik (vzájemně si konkurujících) zajištěných věřitelů, může mít rozdělovací návrh a posléze i výroková část souhlasného usnesení insolvenčního soudu prostou podobu rozdělení celkového (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění mezi ony věřitele tak, že součet jim určených částek (jednotlivými výroky usnesení) bude tvořit celkový (čistý) výtěžek zpeněžení zajištění (např. při rozdělovaném celkovém výtěžku zpeněžení zajištění v hodnotě 1.000 v poměru 500, 300 a 200). Odvolání toho kterého zajištěného věřitele může v takové situaci směřovat jak k tomu, aby z celkového (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění obdržel více na úkor některého z jemu konkurujících zajištěných věřitelů, tak tomu, aby do celkového (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění byly zahrnuty i jiné (než rozdělovacím návrhem a usnesením insolvenčního soudu určené) částky (příjmy dosažené zpeněžením).

77. Jelikož prostřednictvím usnesení, jímž insolvenční soud uděluje insolvenčnímu správci souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění zajištěnému věřiteli, definitivně opouští majetkovou podstatu dlužníka část výtěžku zpeněžení majetkové podstaty, je (může být) překážkou jeho vydání zajištěnému věřiteli skutečnost, že ohledně jeho (zajištěné) pohledávky dosud nebyl skončen incidenční spor (o určení pravosti, výše nebo pořadí této pohledávky); srov. § 201 odst. 1 insolvenčního zákona. Má-li být zajištěný věřitel jediným příjemcem (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění, nevyvolává tato skutečnost v praxi obtíží; insolvenční správce (totiž) připraví (vznese) rozdělovací návrh až po skončení incidenčního sporu, případně [v těch výjimečných případech, kdy incidenční spor není u konce ani v době, kdy jsou splněny předpoklady pro vydání rozvrhu (§ 306 insolvenčního zákona) nebo částečného rozvrhu (§ 301 insolvenčního zákona)] v rámci rozvrhu nebo

v rámci částečného rozvrhu; srov. § 306 odst. 4 písm. b/ a § 307 odst. 4 insolvenčního zákona.

78. Má-li se podle rozdělovacího návrhu podílet na (čistém) výtěžku zpeněžení téhož zajištění několik (vzájemně si konkurujících) zajištěných věřitelů, z nichž některému nelze (dosud) vydat odpovídající část výtěžku zpeněžení zajištění pro neukončený incidenční spor o určení pravosti, výše nebo pořadí jeho zajištěné pohledávky, pak insolvenčnímu soudu nic nebrání v tom, aby výrokovou částí usnesení souhlasil (jen) s vydáním určených částí celkového (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění zajištěným věřitelům zjištěných zajištěných pohledávek [v příkladu popsaném v odstavci 76. shora (při rozdělovaném celkovém výtěžku zpeněžení zajištění v hodnotě 1.000) např. tak, že udělí souhlas zajištěným věřitelům, kteří se svými zjištěnými zajištěnými pohledávkami mají podílet na celkovém (čistém) výtěžku zpeněžení zajištění v poměru 500 a 300)].

79. Možnost bránit (námitkami a opravnými prostředky) tomu, aby část celkového (čistého) výtěžku zpeněžení (téhož) zajištění, byla přiřčena (odsouhlasena k vydání) jinému zajištěnému věřiteli, náleží stejnou měrou jak zajištěnému věřiteli dosud nezjištěné zajištěné pohledávky (na kterého výrok usnesení insolvenčního soudu nepamatuje), tak zajištěnému věřiteli již zjištěné zajištěné pohledávky opomenutému výrokem takového usnesení např. proto, že pohledávka jiného zajištěného věřitele (zajištěná stejným zajištěním) má (má mít) lepší pořadí (a spotřebuje celý výtěžek zpeněžení zajištění); srov. odstavec 73. shora.

80. Tím, že by výrokem usnesení deklaroval, že zajištěnému věřiteli, jehož zajištěná pohledávka dosud není zjištěna co do pravosti, výše nebo pořadí, náleží zbývající část (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění (v uváděném příkladu určená hodnotou 200), která mu (však) bude vyplacena (až) po pravomocném skončení incidenčního sporu (o určení pravosti, výše nebo pořadí zajištěné pohledávky), by insolvenční soud přiznal zajištěnému věřiteli právo na uspokojení zajištěné pohledávky (z určeného výtěžku zpeněžení zajištění) před jejím zjištěním [a tedy předtím, než zajištěnému věřiteli vzniklo právo na vydání (části) výtěžku zpeněžení zajištění].

81. Jak Nejvyšší soud vysvětlil v již zmíněném usnesení sen. zn. 29 NSČR 134/2022, i takové usnesení by založilo právo zajištěného věřitele, aby mu onen výtěžek zpeněžení předmětu zajištění byl vyplacen (byť až po zjištění zajištěné pohledávky). Insolvenční zákon však v ustanovení § 298 ani na jiném svém místě nepočítá s tím, že by insolvenční soud měl či musel udělovat souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění zajištěnému věřiteli, jehož zajištěná pohledávka dosud není zjištěna. Důvod přiměřeně aplikovat postupy předjímané u rozvrhu nebo u částečného rozvrhu ustanoveními § 306 odst. 4 písm. b/ a § 307 odst. 4 insolvenčního zákona přitom není dán právě proto, že takto lze zajištěnému věřiteli, jehož zajištěná pohledávka není (stále) zjištěna, přiznat (odsouhlasit k vydání, respektive k vyplacení) určenou část výtěžku zpeněžení zajištění při rozvrhu nebo při částečném rozvrhu.

82. Právo zajištěného věřitele dosud nezjištěné zajištěné pohledávky napadnout (přípustně) odvoláním usnesení, jímž insolvenční soud souhlasí s tím, aby insolvenční správce vydal výtěžek zpeněžení zajištění, který si tento věřitel nárokuje, jinému zajištěnému věřiteli (se zjištěnou zajištěnou pohledávkou), není vyloučeno nebo omezeno tím, že usnesení současně neobsahuje výrok deklarující práva zajištěného věřitele dosud nezjištěné zajištěné pohledávky ke zbylé části výtěžku zpeněžení pro případ, že dojde ke zjištění zajištěné pohledávky.

83. Podstatné nicméně v daných souvislostech je, že zajištěný věřitel, jemuž dosud nelze přiřknout (odsouhlasit k vydání) výtěžek zpeněžení zajištění (nebo jeho část), jelikož jeho zajištěná pohledávka dosud není zjištěna, a který (proto) není zmíněn ve výrokové části usnesení, jímž insolvenční soud uděluje souhlas s vydáním jiné části výtěžku zpeněžení téhož zajištění jinému zajištěnému věřiteli, může odvoláním účinně brojit právě jen proti tomu, že oním usnesením definitivně opouští majetkovou podstatu dlužníka (ve prospěch jiného věřitele) ta část výtěžku zpeněžení, kterou si

(coby konkurující zajištěný věřitel) nárokuje on sám. Důvod uplatňovat (odvoláním) námitky proti tomu, že další (nerozdělená) část výtěžku zpeněžení téhož zajištění zůstala na účtu majetkové podstaty dlužníka zajištěný věřitel nezjištěné zajištěné pohledávky nemá, dokud insolvenční soud nerozhodne (výrokem usnesení) o tom, v jakém rozsahu má být ze zbylého výtěžku zpeněžení zajištění uspokojena zajištěná pohledávka takového věřitele, nebo o tom, že i zbylý výtěžek zpeněžení téhož zajištění vydává (na úkor takového zajištěného věřitele) jinému (konkurujícímu) zajištěnému věřiteli (nebo např. též insolvenčnímu správci na zálohu na odměnu).

84. Zbývá dodat, že vše, co bylo řečeno shora pro poměry zajištěných věřitelů vzájemně si konkurujících při udělení souhlasu s vydáním určené části výtěžku zpeněžení téhož zajištění, se uplatní i v poměrech zajištěných věřitelů s různým předmětem zajištění, kteří si konkurují při rozdělení celkového (čistého) výtěžku zpeněžení zajištění proto, že k určení části výtěžku zpeněžení zajištění náležející (podle předmětu zajištění) tomu kterému zajištěnému věřiteli došlo poměřením hodnoty jednotlivých zajištění (hodnoty majetku zajišťujícího pohledávku toho kterého zajištěného věřitele) s hodnotou majetku zpeněžovaného (jedinou smlouvou) v rámci dlužníkova obchodního závodu (v obou případech jde o hodnoty vymezené znaleckým posudkem podle § 219 odst. 4 insolvenčního zákona).

85. V poměrech dané věci se výše formulované závěry promítají následovně:

86. Jak návrh ze dne 25. 9. 2020 tak návrh ze dne 11. 2. 2021 vychází z toho, že:

> [1] Znaleckým posudkem určená obvyklá (tržní) cena dlužníkova obchodního závodu činí 203.293.000 Kč (100 %).
>
> [2] U zajištěné pohledávky zajištěného věřitele P. D. ve výši 11.864.457,32 Kč činila znaleckým posudkem určená hodnota zajištění představovaného nemovitými věcmi částku 6.100.000 Kč, která odpovídá 3 % z částky 203.293.000 Kč.
>
> [3] U zajištěné pohledávky zajištěného věřitele P. D. ve výši 11.864.457,32 Kč činila znaleckým posudkem určená hodnota zajištění představovaného pohledávkami dlužníka částku 25.695.000 Kč, která odpovídá 12,64 % z částky 203.293.000 Kč.
>
> [4] U zajištěné pohledávky zajištěného věřitele C ve výši 376.645.898,90 Kč činila znaleckým posudkem určená hodnota zajištění představovaného pohledávkami dlužníka částku 1.656.000 Kč, která odpovídá 0,81 % z částky 203.293.000 Kč.
>
> [5] U zajištěné pohledávky zajištěného věřitele C ve výši 376.645.898,90 Kč činila znaleckým posudkem určená hodnota zajištění představovaného herní jistotou částku 50 miliónů Kč, která odpovídá 24,60 % z částky 203.293.000 Kč.
>
> [6] Při dosaženém čistém výtěžku zpeněžení dlužníkova obchodního závodu (po odečtení nákladů na správu a nákladů na zpeněžení závodu) ve výši 66.743.700 Kč připadá:
>
> > 1) na uspokojení zajištěné pohledávky zajištěného věřitele P. D. ve výši 11.864.457,32 Kč částka 2.002.708,26 Kč, která odpovídá (pro zajištění nemovitými věcmi) 3 % z částky 66.743.700 Kč; po zohlednění odpovídající části odměny insolvenčního správce ve výši 157.431 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) jde o částku 1.845.277,26 Kč,
> >
> > 2) na uspokojení zajištěné pohledávky zajištěného věřitele P. D. ve výši 11.864.457, 32 Kč částka 8.435.998,15 Kč, která odpovídá (pro zajištění pohledávkami dlužníka) 12,64 % z částky 66.743.700 Kč; po zohlednění odpovídající části odměny insolvenčního

správce ve výši 468.802 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) jde o částku 7.967.196,15 Kč,

3) na uspokojení zajištěné pohledávky zajištěného věřitele C ve výši 376.645.898,90 Kč částka 543.686,05 Kč, která odpovídá (pro zajištění pohledávkami dlužníka) 0,81 % z částky 66.743.700 Kč; po zohlednění odpovídající části odměny insolvenčního správce ve výši 59.208 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) jde o částku 484.478,05 Kč,

4) na uspokojení zajištěné pohledávky zajištěného věřitele C ve výši 376.645.898,90 Kč částka 16.415.641,46 Kč, která odpovídá (pro zajištění herní jistotou) 24,60 % z částky 66.743.700 Kč; po zohlednění odpovídající části odměny insolvenčního správce ve výši 777.387 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty) jde o částku 15.638.254,46 Kč.

87. S výslednými částkami určenými způsobem popsaným v předchozím odstavci (s částkami 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč u zajištěného věřitele P. D. a s částkami 484.478,05 Kč a 15.638.254,46 Kč u zajištěného věřitele C pracuje jak usnesení insolvenčního soudu z 30. 11. 2020, tak usnesení insolvenčního soudu z 8. 4. 2021 [Nejvyšší soud na tomto místě pomíjí dílčí (byť rozsahem nevýznamné) nepřesnosti (matematické nesprávnosti) výpočtů, s nimiž soudy a insolvenční správce pracovaly].

88. Při zohlednění zálohy na odměnu přiznané insolvenčnímu správci dlužníka bodem III. výroku usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 ve výši 685.441 Kč (jde o součet částek 157.431 Kč, 468.802 Kč a 59.208 Kč; srov. odstavec 86., bod [6] shora), rozhodoval insolvenční soud usnesením ze dne 30. 11. 2020 celkem o částce 10.982.392,46 Kč (jde o součet částek 1.845.277,26 Kč, 7.967.196,15 Kč, 484.478,05 Kč a 685.441 Kč). Při dosaženém čistém výtěžku zpeněžení ve výši 66.743.700 Kč tak po právní moci předmětného usnesení (18. 12. 2020) tvořila nerozdělenou část čistého výtěžku zpeněžení dlužníkova obchodního závodu částka 55.761.307,54 Kč. K tomu budiž dodáno, že jakkoli zástavní právo váznoucí na pohledávkách dlužníka a na podúčtu dlužníka (pro herní jistotu) zaniklo již zpeněžením dlužníkova obchodního závodu (§ 285 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona), má zajištěný věřitel C postavení zajištěno (zástavního) věřitele až do vypořádání výtěžku zpeněžení jeho zajištění insolvenčním soudem (srov. např. již důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2015, sen. zn. 29 ICdo 56/2013, uveřejněného pod číslem 107/2016 Sb. rozh. obč.).

89. Usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 vypořádávalo [výroky, jež se týkaly celého (respektive obou) zajištění pohledávky zajištěného věřitele P. D. a jednoho zajištění pohledávky (toho, které tvořily pohledávky dlužníka) zajištěného věřitele C] výtěžek zpeněžení zajištění v částkách 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč (pro zajištěného věřitele P. D.) a v částce 484.478,05 Kč (pro zajištěného věřitele C). Měl-li zajištěný věřitel C za to, že částka vydávaná (odsouhlasená k vydání) zajištěnému věřiteli P. D. (1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč) konkuruje jeho vlastním nárokům (že náleží zcela nebo zčásti k vydání jemu), nebo měl-li za to, že hodnota zajištění pohledávky představovaná jinými pohledávkami dlužníka (než těmi, jež se týkaly částky nacházející se na podúčtu dlužníka coby herní jistota) má být vyšší (než oněch 484.478,05 Kč), mohl (měl) tyto výhrady uplatnit včasnými námitkami proti návrhu ze dne 25. 9. 2020 nebo (nejpozději) prostřednictvím odvolání (při absenci včasných námitek proti rozdělovacímu návrhu limitovaného vyloučením „skutkově nových“ odvolacích námitek) proti usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020.

90. Od právní moci usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 (od 18. 12. 2020) platí o tomto usnesení ve vztahu k zajištěnému věřiteli C (stejně jako ve vztahu k ostatním účastníkům

insolvenčního řízení) překážka věci pravomocně rozhodnuté (§ 159a o. s. ř. ve spojení s § 167 odst. 2 o. s. ř. a s § 7 insolvenčního zákona) v tom smyslu, že jej zavazuje co do závěru, že z čistého výtěžku zpeněžení dlužníkova obchodního závodu ve výši 66.743.700 Kč byly právem přiřčeny (odsouhlaseny k vydání) zajištěnému věřiteli P. D. (za účelem uspokojení jeho zajištěné pohledávky) částky 1.845.277,26 Kč a 7.967.196,15 Kč a že na vypořádání hodnoty zajištění pohledávky zajištěného věřitele C představované jinými pohledávkami dlužníka (než těmi, jež se týkaly částky nacházející se na podúčtu dlužníka coby herní jistota) již neobdrží více než oněch 484.478,05 Kč.

91. V možnosti vznášet (včasné) námitky týkající se nerozdělené části výtěžku zpeněžení dlužníkova obchodního závodu (částky 55.761.307,54 Kč) ve vazbě na nevypořádanou část zajištění (představovaného částkou nacházející se na podúčtu dlužníka coby herní jistota) však právní moc usnesení insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 zajištěného věřitele C neomezila (a jiné právní posouzení věci odvolacím soudem neobstojí).

92. Jinak řečeno, usnesením insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020 nebylo závazně (pro zajištěného věřitele C) určeno, že z nerozdělené části výtěžku zpeněžení dlužníkova obchodního závodu ve výši 55.761.307,54 Kč může zajištěný věřitel C obdržet (z titulu výtěžku zpeněžení zajištění představovaného herní jistotou) pouze 15.638.254,46 Kč, a názor, že tento zajištěný věřitel měl námitku, že mu místo 15.638.254,46 Kč náleží 50 miliónů Kč, uplatnit již proti návrhu z 25. 9. 2020, není správný.

93. Dovolání je tudíž opodstatněné.

94. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

95. V situaci, kdy napadené rozhodnutí neobstálo v rámci závěrů, které Nejvyšší soud zformuloval k otázkám č. 1 a 2, shledává Nejvyšší soud předčasným odpovídat na otázku č. 3. Tou se totiž odvolací soud nezabýval právě proto, že měl za to, že otázka rozsahu částky, určené k vydání zajištěnému věřiteli C, byla závazně zodpovězena již usnesením insolvenčního soudu ze dne 30. 11. 2020. Za popsané procesní situace shledává Nejvyšší soud také nadbytečným zkoumat existenci namítané (zmatečnostní) vady řízení.

96. Při novém projednání věci odvolací soud nepřehlédne, že v mezidobí došlo ohledně stavu dovolatelova zajištění ke změně spočívající v tom, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 1. 2021, zrušil na základě dovolání insolvenčního správce dlužníka Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 14. 6. 2022, sen. zn. 21 ICdo 44/2021, načež Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 14. 10. 2022 zrušil rozsudek insolvenčního soudu ze dne 23. 7. 2020. Insolvenční soud pak rozsudkem ze dne 4. 8. 2023 žalobu, kterou se zajištěný věřitel C domáhal určení, že jeho pohledávka ve výši 376.645.898,90 Kč je zajištěna zůstatkem na bankovním účtu dlužníka u zajištěného věřitele C (herní jistotou), zamítl a zajištěný věřitel C si proti tomuto rozsudku podal odvolání, o kterém dosud nebylo rozhodnuto.